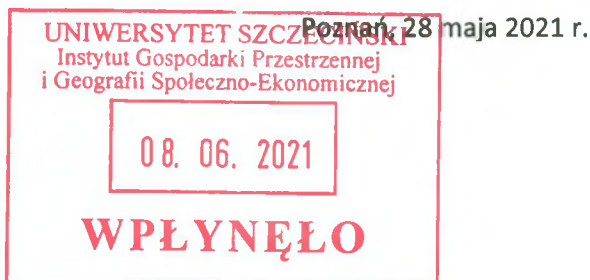

Prof. UAM dr hab. Alina Zajadacz
Katedra Turystyki i Rekreacji
Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Poznań, 28 maja 2021 r.

Ocena osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego i organizacyjnego

dr Zbigniewa Głębińskiego

w związku z postpowaniem o nadanie stopnia naukowego

doktora habilitowanego nauk społecznych

w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna

Recenzja osiągnięć naukowo-badawczych oraz aktywności dydaktycznej i organizacyjnej dr Zbigniewa Głębińskiego została opracowana na prośbę Prof. US dr hab. Przemysława Pluskota - Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Geografii Społeczno-Ekonomicznej Uniwersytetu Szczecińskiego (pismo z dnia 6 kwietnia 2021 r.), na podstawie przesłanej dokumentacji, zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 1668).

Sylwetka Habilitanta

Dr Zbigniew Głębiński jest geografem, tytuł magistra uzyskał w 1985 r. (specjalność geografia fizyczna) na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, przedstawiając pracę magisterską pt. *Funkcjonowanie współczesnego systemu denudacyjnego małej zlewni użytkowanej rolniczo na Pojezierzu Bytowskim*. Pracę doktorską z zakresu nauk o Ziemi w dyscyplinie geografia, pt. *Szkolny ruch turystyczno-krajoznawczy jako czynnik kształtowania tożsamości regionalnej na przykładzie województwa zachodniopomorskiego*, napisaną pod kierunkiem dr hab. prof. US Jarosława Jurka obronił w 2008 r. na Uniwersytecie Szczecińskim, w Instytucie Nauk o Morzu. Habilitant ukończył także studia podyplomowe: Studium Planowania Przestrzennego na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Szczecińskiej (1990) oraz Studium Organizacji i Zarządzania Gospodarką Turystyczną na Wydziale Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu (1996), uzyskując tytułu zawodowy menedżer turystyki.

W okresie od 1 marca 1984 r. do 31 grudnia 1986 r. Z. Głębiński był zatrudniony początkowo na stanowisku technicznym, a następnie asystenta w Instytucie Badań Czwartorzędu na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu. Przez trzy lata był wykładowcą (1.10.1999 – 30.09.2002) na kierunku Edukacja turystyczna w Wyższej Szkole Humanistycznej TWP w Szczecinie, a od 1 października 2003 r. związany jest z Uniwersytetem Szczecińskim, obecnie pracując na stanowisku adiunkta w Katedrze Geografii Społeczno-Ekonomicznej Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Geografii Społeczno-Ekonomicznej Uniwersytetu Szczecińskiego. Główne zainteresowania badawcze dr. Z. Głębińskiego koncentrują się na geografii turystycznej, w tym problematyce dostępności turystyki z uwzględnieniem potrzeb osób starszych, ale także dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób z niepełnosprawnościami.

Ocena osiągnięcia naukowego

Podstawę postępowania habilitacyjnego dr Zbigniewa Głębińskiego stanowi autorska monografia pt. *Czynniki wpływające na aktywność turystyczną polskich seniorów w świetle opinii słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku* (Głębiński Z., 2020, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 1-220). Autor, w przedstawionych badaniach, skoncentrował się na bardzo aktualnej problematyce, związanej z zachodzącymi zmianami demograficznymi (obserwowanym starzeniem się społeczeństwa) i uzupełnieniu kompleksowej wiedzy na temat uwarunkowań zachowań turystycznych seniorów. Wśród podstaw podjęcia badań wskazał na takie przesłanki, jak problem zdefiniowania badanej grupy społecznej, którą stanowią osoby starsze; znaczna heterogeniczność populacji seniorów, ponadto trudności natury metodycznej dotyczące badań tej grupy społecznej, wynikające z ograniczeń zdrowotnych, a także nieufności czy niechęci do brania udziału w standaryzowanych procedurach badawczych. W oparciu o powyższe wnioski, Habilitant przyjął w odniesieniu do badań własnych kilka zasadniczych założeń (takich jak możliwość jednoznacznego zdefiniowania grupy seniorów, heterogeniczność badanej próby oraz jej dostępność) w celu przeprowadzenia badania przekrojowego z zastosowaniem zestandaryzowanej procedury badawczej. W konsekwencji badaniami objęto w ciągu roku (2013) znaczną grupę 2471 osób stanowiących słuchaczy 32 uniwersytetów trzeciego wieku (UTW), zlokalizowanych w 8 województwach w Polsce.

Za główne cele badawcze przyjęto cel:

1. teoretyczno-metodologiczny – ukierunkowany na systematyzację ujęć teoretycznych i metodycznych w badaniach (nad aktywnością turystyczną seniorów), reprezentowanych przez różne dyscypliny naukowe, ze szczególnym uwzględnieniem studiów geograficznych;
2. poznawczy – identyfikacja uwarunkowań uczestnictwa w turystyce osób starszych na podstawie obserwacji prowadzonych w Polsce i na świecie oraz własnych badań empirycznych, dotyczących słuchaczy UTW, jako przedstawicieli pokolenia aktywnych turystyczne seniorów;
3. aplikacyjny – sformułowanie rekomendacji o znaczeniu praktycznym dla sektora usług turystycznych w Polsce.

W nawiązaniu do przyjętych celów Habilitant sformułował 5 pytań szczegółowych, które znalazły odzwierciedlenie w przyjętym postępowaniu badawczym. Kolejność wymienionych celów odpowiada zakresom ich realizacji. Najwięcej miejsca w monografii poświęcono zagadnieniom teoretyczno – metodycznym (rozdz. 1 – 5, str. 17-120), następnie prezentacji wyników badań empirycznych (rozdz. 6, str. 121-159), a najbardziej syntetycznie ujęto rekomendacje dla sektora usług turystycznych dotyczące, oferty adresowanej do seniorów (rozdz. 7.3, s. 163-165). Tego typu schemat postępowania badawczego znajduje odzwierciedlenie w logicznej i przejrzystej strukturze monografii. W toku prowadzenia badań Autor osiągnął przyjęte cele i przedstawił odpowiedzi na pytania badawcze. Podjęty przez Habilitanta problem został rozpatrzony wielowątkowo i przy wykorzystaniu różnych metod gromadzenia oraz analizy i prezentacji danych.

W odniesieniu do monografii stanowiącej osiągnięcie naukowe do głównych dokonań Autora należy zaliczyć, w zakresie realizacji celu:

1. teoretyczno – metodologicznego: (1) przedstawienie szczegółowego przeglądu metod badań społecznych związanych z problematyką turystyki (2) zastosowanie w jednym projekcie badawczym komplementarnych metod badań o charakterze ilościowym oraz interpretacyjnym, (3) uzasadniony dobór metod badań, adekwatnych do specyfiki ich prowadzenia wśród osób starszych (nieufność, ograniczenia zdrowotne), (4) zaprojektowanie procesu badawczego uwzględniającego postulaty dotyczące rzetelności i wiarygodności sposobów prowadzenia badań społecznych oraz umożliwiającego dotarcie do bardzo dużej grupy respondentów w krótkim czasie, z zastosowaniem jednolitej procedury badawczej.
2. poznawczego - określenie znaczenia poszczególnych czynników wpływających na aktywność turystyczną oraz wskazanie ich współzależności, wyjaśnienie w oparciu o podejście kompleksowe

oddziaływania pięciu zmiennych (tj. miejsce zamieszkania, poziom wykształcenia, klasa wieku, stan cywilny, płeć) na osiem czynników (tj. samoocena stanu zdrowia, wiek metrykalny, możliwości finansowe, towarzystwo w podróży, czas wolny, opieka nad członkiem rodziny, praca zawodowa i oferta turystyczna) uwzględnionych w badaniu. Wyjaśnienie to stanowi novum w stosunku do dotychczasowych wyników badań z zakresu podjętej problematyki, w których analizowano dotąd raczej pojedyncze uwarunkowania wpływające na uczestnictwo seniorów w turystyce. Uzyskane w toku badań empirycznych wyniki są istotnym wkładem Autora w poznanie czynników wpływających na aktywność turystyczną seniorów uczestniczących w programach UTW w Polsce. Należy podkreślić, że badania na taką skalę zostały przeprowadzone pierwszy raz nie tylko w Polsce, ale również nie mają odniesienia za granicą. Dlatego mogą one posłużyć badaczom, jako materiał porównawczy w analizie zachowań turystycznych innych grup seniorów lub powtórzenia ich po pewnym czasie na podobnej próbie w formie cyklicznej. Wobec postępującego procesu starzenia się społeczeństwa w Polsce czy innych krajach rozwiniętych, można prognozować, że ranga takich badań będzie rosła.

3. aplikacyjnego – formułowanie rekomendacji w zakresie rozwoju turytyki seniorów adresowanych do przedstawicieli administracji państwowej oraz biznesu turystycznego.

Natomiast uwagi krytyczne i dyskusyjne dotyczące przedstawionej do oceny monografii dotyczą:

- zakresu czasowego badań i aktualności prezentowanych wyników – badania empiryczne zostały przeprowadzone w roku 2013, wiele przytaczanych danych także dotyczy podobnego okresu (np. dane w Tab. 1. „Zmiany w długości życia w Polsce w latach 1990-2010), ponadto w przypadku Tab. 2. w odniesieniu do tytułu „Porównanie głównych motywów wyjazdów turystyczno-rekreacyjnych wg A. Krzymowskiej – Kostrowickiej (1997) oraz analizy literatury (z lat 2000 – 2014)” niejasny jest zapis w kolumnie „seniorzy 2020”;
- zakresu przestrzennego badań – badania kwestionariuszowe przeprowadzono wśród znacznej grupy 2471 osób w 31 miejscowościach w 8 województwach - zlokalizowanych, oprócz woj. małopolskiego w części północnej oraz zachodniej Polski, pominięto natomiast obszary na wschodzie kraju (ryc. 5.).
- wykazania różnic międzypokoleniowych – specyfiki generacji seniorów w odniesieniu do młodszych generacji;

- wykazania różnic kulturowych w podejściu do starości – np. charakterystyczny dla cywilizacji zachodu („kult młodości”) oraz cywilizacji wschodu (szacunek dla wieku – dojrzałości, doświadczenia i mądrości);
- braku odniesień w omawianych aspektach metodycznych do etyki badań społecznych.

Ponadto uwagi w zakresie kompozycji i redakcji monografii dotyczą:

- braku przedstawienia etapów postępowania badawczego w formie graficznej – tego typu schemat przyczyniłby się do większej pogładowości prezentowanych treści;
- niewielu opracowań kartograficznych – biorąc pod uwagę geograficzny profil badań wizualizacja ich wyników w formie map podniosłaby walory pracy.

Praca prezentowana jako osiągnięcie naukowe Habilitanta, pomimo powyższych uwag i wątpliwości, znacznie poszerza wiedzę na temat czynników wpływających na aktywność turystyczną polskich seniorów, w tym specyficznej grupy, jaką stanowią słuchacze UTW. Autor w autoreferacie w sposób rzetelny i krytyczny odniósł się do prezentowanych wyników, podkreślając, że „przynależność respondentów do UTW należy uważać za „zmienną zaburzającą” i nie można dokonywać prób ekstrapolacji wyników dotyczących aktywności turystycznej słuchaczy UTW na całą populację osób starszych w Polsce” (str. 4.). Natomiast przedstawione wyniki badań stanowią pierwsze tak szeroko i kompleksowo przeprowadzone badania w Polsce wśród słuchaczy UTZ – należących do bardzo aktywnej turystycznie grupy osób w starszym wieku. Takie ukierunkowanie badań pozwoliło na gruntowne rozpoznanie uwarunkowań wyjazdów i zachowań turystycznych, dostarczając informacji na temat charakteru popytu turystycznego, istotnych z punktu widzenia poznawczego, ale także z perspektywy działalności sektora usług turystycznych. Poddane ocenie osiągnięcie naukowe dr Z. Głąbińskiego pod względem poznawczym, aplikacyjnym, jak i metodycznym oceniam pozytywnie i wysoko. Na uznanie zasługuje duży dystans i krytyczne odniesienie Autora do prezentowanych wyników, umiejętność wyjaśniania w prosty sposób skomplikowanych uwarunkowań – co świadczy o dojrzałości badacza i stanowi dobrą podstawę do kontynuowania samodzielnych badań i rozwijania zespołów badawczych.

Inne osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta

Dorobek naukowy Habilitanta (stan na dzień 28.10.2020 r.) liczył: 568,5 pkt. wg punktacji MNiSZW, na który składały się: 1 artykuł z listy A MNiSZW (20 pkt.), 25 artykułów z listy B MNiSZW (łącznie 288 pkt.), 16 rozdziałów w monografiach, 12 publikacji w recenzowanych, zwartych materiałach pokonferencyjnych,

2 monografie autorskie, 2 podręczniki oraz 4 monografie wieloautorskie. Liczba cytowań w bazie Web of Science wynosiła 15 (bez autocytowań 13), h-index 2; w Google Scholar – Publish or Perish – liczba cytowań 115, h-index 6; na koncie Google Scholar – liczba cytowań 136, h-index 7. W maju 2021 dane te przedstawiały się następująco: w bazie Scopus: 6 publikacji, 16 cytowań, h-index: 2; w bazie Google Scholar: 154 cytowania, h-index: 7 [stan na 22.05.2021]. W przypadku rozdziałów w monografiach – dominują opracowania jednoautorskie, większy udział opracowań współautorskich występuje w redakcji monografii oraz artykułach (udział habilitanta jest szacowany od 25 do 75 % - niestety nie załączono oświadczeń współautorów). Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant brał udział w 15 konferencjach naukowych, w tym 2 zagranicznych (wystąpienia, poza jednym, były autorskie – jednoosobowe). Dr Z. Głębiński był również zaangażowany w pracach komitetów organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych i międzynarodowych (10 po ukończeniu doktoratu).

Zainteresowania badawcze dr Z. Głębińskiego są szerokie i zróżnicowane. Można wśród nich wyróżnić kilka głównych obszarów, takich jak:

- znaczenie turystyki dzieci i młodzieży w edukacji oraz kształtowaniu tożsamości regionalnej,
- problemy rozwoju turystyki na nadmorskich obszarach Natura 2000,
- możliwości wykorzystania regionalnego i lokalnego potencjału turystycznego,
- uwarunkowania rozwoju turystyki winiarskiej,
- transfer wiedzy pomiędzy sektorem gospodarczym turystyki a światem nauki oraz przygotowanie kadr zawodowych dla gospodarki turystycznej

Tematyka znaczenia turystyki dzieci i młodzieży w edukacji oraz kształtowaniu tożsamości regionalnej - stanowi pierwszy z problemów podjętych w działalności badawczej Habilitanta, popartej istotnym doświadczeniem zawodowym, związanym z prowadzeniem biura podróży (od 1990 r.) wyspecjalizowanego w turystyce dzieci i młodzieży. Tym zagadnieniom została poświęcona także praca doktorska, której wyniki zostały opublikowane w formie monografii pt. *Szkolny ruch turystyczno-krajoznawczy jako czynnik kształtowania tożsamości regionalnej na przykładzie województwa zachodniopomorskiego* (Głębiński Z. 2008). W nurcie tym powstały opracowania związane z popularyzacją wiedzy geograficznej w działalności turystycznej, w tym cykl przewodników krajoznawczo-edukacyjnych i materiałów metodycznych (Głębiński Z., Kosacki J., Krzysztóń J. 1997, 1998, 1998, 2001). Habilitant realizował także projekty popularyzujące naukę z zakresu geografii, geologii, biologii, archeologii oraz historii, których efekty przedstawił w publikacjach (Głębiński Z. 2005, 2009; Głębiński Z., Kamieniecka W. 2009).

Drugi z obszarów badawczych obejmuje problemy rozwoju turystyki na nadmorskich obszarach Natura 2000. Dr Z. Głębiński uczestniczył m.in. w ogólnopolskim projekcie naukowo-edukacyjnym, poświęconym turystyce na nadmorskich obszarach Natura 2000, kierowanym przez prof. dr hab. Kazimierza Furmańczyka oraz prof. dr hab. Krzysztofa Borówkę z Uniwersytetu Szczecińskiego. W ramach tej współpracy koordynował i nadzorował w latach 2012-2013 badania ankietowe prowadzone wśród turystów i mieszkańców miejscowości nadmorskich (obejmujące znaczną próbę ponad 31000 respondentów). Ich efekty przedstawił na konferencjach naukowych, jak również w publikacjach (2 rozdziały w monografii, której był współredaktorem: Furmańczyk K., Głębiński Z. (red.) 2014. *Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce – stan obecny i perspektywy*; 2 artykuły: Głębiński Z. 2014. The perception of Natura 2000 sites by the inhabitants of coastal areas in Poland in the context of tourism development opportunities. *Folia Turistica*, Vol. 33, 147-172; Głębiński Z. 2015. Ecological awareness of tourists in the coastal areas of Poland. *Bulletin of Geography. Socio-Economic Series*. No. 28, 53–68). Kolejnym efektem projektu była publikacja, której Habilitant był redaktorem i współautorem pt. *Jak rozwijać turystykę na nadmorskich obszarach Natura 2000? – wykorzystanie potencjału turystycznego regionu w edukacji środowiskowej*. Miała ona charakter kompleksowy, obejmowała trzy części przeznaczone dla kilku grup odbiorców: (1) przedsiębiorców turystycznych, (2) samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych oraz (3) nauczycieli.

Trzeci obszar zainteresowań odnosi się do możliwości wykorzystania regionalnego i lokalnego potencjału turystycznego. Zrealizowane prace o charakterze aplikacyjnym obejmowały głównie gminę Karlino w kontekście zasobów ropy, jako potencjału rozwoju obiektu edukacyjno-wystawienniczego. Wyniki omówione zostały w 2 artykułach (Głębiński Z. 2014. The Science and Technology Centre "Energy" in Karlino - the project of a new geotourist attraction in Western Pomerania. *Geotourism/Geoturystyka*, vol. 2 no 37, 45-54; Głębiński Z. 2015. Projektowane Centrum Nauki i Techniki "Energia" w Karlinie - nowa atrakcja turystyczna na Pomorzu Zachodnim. *Przegląd Zachodniopomorski*, 30 (59) z. 4, 43-61). Badania potencjału turystycznego na terenie gminy Karlino były kontynuowane od 2017r., a ich rezultaty przybliżono w kilku, kolejnych publikacjach (m.in. Szostak D., Głębiński Z., Duda T. 2020. *Strategia rozwoju turystyki jako narzędzie planowania na poziomie lokalnym na przykładzie gminy Karlino «woj. zachodniopomorskie»*. *Turyzm*, vol. 30 no. 1, 87-960).

Habilitant pełniąc obowiązki kierownika Katedry Turystyki na Wydziale Nauk o Ziemi podjął realizację projektu badawczego pn. *Strategia rozwoju turystyki na poziomie lokalnym*. Wyniki cząstkowe badań

zostały opublikowane w kilku artykułach, natomiast końcowe w wieloautorskiej monografii, w której dr Z. Głąbiński był współautorem i współredaktorem (Głąbiński Z., Szostak D., Zalewski T. (red.) 2016. *Strategia rozwoju turystyki na poziomie lokalnym. Przykład powiatu gryfińskiego*). Analizy potencjału turystycznego w skali lokalnej obejmują także powiat szczecinecki z uwzględnieniem turystyki / rekreacji wędkarskiej. Tym aktywnością dr Z. Głąbiński poświęcił rozważania o charakterze teoretyczno-terminologicznym przedstawione w artykule: Piasecki W., Głąbiński Z., Francour P., Koper P., Saba G., Garcia M. Ünal V., Paraskevi K., Lepetit A., Tservenis R., Kızılkaya Z., Stergiou K. 2016. *Pescatourism. A European review and perspective. Acta Ichthyologica et Piscatoria*. Vol. 46, no. 4, 325-350, w którym podjął próbę zdefiniowania pojęcia *pescaturyzm* - jako formy turystyki specjalistycznej, dotyczącej wód morskich i śródlądowych. Z zakresu tej tematyki powstał także dokument na potrzeby Lokalnej Organizacji Turystycznej w Szczecinku (Głąbiński Z., Migdal M., Szostak D. 2019, *Strategia rozwoju turystyki wędkarskiej w powiecie szczecineckim do 2025r.*). Habilitant konsekwentnie kontynuuje także badania poświęcone możliwościom rozwoju turystyki zrównoważonej w skali lokalnej.

Kolejne zagadnienie – uwarunkowania rozwoju turystyki winiarskiej dr Z. Głąbiński rozpatrywał zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i w odniesieniu do konkretnych lokalizacji. Tej tematyce poświęcił 3 publikacje (Głąbiński Z. 2016. *Możliwości rozwoju enoturystyki na przykładzie Mołdawii*. [w:] Kaczmarek H. (red.) *Problemy turystyki i rekreacji*. Tom 6, Oficyna In Plus. Szczecin, 41-52; Głąbiński Z. 2018. *Turystyka winiarska – problemy terminologiczne, konsumenci i możliwości rozwoju*. *Ekonomiczne Problemy Turystyki* nr 2 (42), 9-17; Głąbiński Z., Koźmiński Cz. 2019. *Turystyka winiarska jako czynnik lokalnego rozwoju obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego*. *Folia Turistica*, vol. 53, 263-284). Opracowania te przyczyniły się do lepszego zdefiniowania enoturystyki, jak i zidentyfikowania potencjału jej rozwoju na badanym obszarze.

Transfer wiedzy pomiędzy sektorem gospodarczym turystyki a światem nauki to kolejny obszar aktywności, w którym Habilitant łączy działalność naukową z doświadczeniem praktyka (przedsiębiorcy) związanego z sektorem usług turystycznych, m.in. jako członek komitetu Naukowo-Branżowego Gremium Ekspertów Turystyki. Jednym z efektów tych prac jest ukazanie możliwości transferu wiedzy między branżą turystyczną a światem akademickim (Berbeka J., Głąbiński Z. 2016. *Transfer wiedzy między gospodarką turystyczną a innymi branżami*. *Folia Turistica*, Vol. 41, 11- 44). Doświadczenie w działalności w usługach turystycznych, a także znajomość funkcjonowania innych podmiotów i instytucji z tego sektora – ułatwiły Habilitantowi dotarcie do ekspertów-praktyków oraz uzyskanie informacji dotychczas niechętnie przez

przedsiębiorstwa i instytucje ujawnianych. Tego typu badania pozwalają w sposób istotny na uzupełnianie luk informacyjnych i mają kluczowe znaczenie w podnoszeniu jakości usług turystycznych.

Analiza i ocena dorobku publikacyjnego oraz działalności naukowej dr Z. Głębińskiego wskazuje na systematyczne poszerzanie i poszukiwanie nowych pól badawczych. Jest to dorobek oryginalny, wartościowy pod względem merytorycznym, w zdecydowanej większości powstały po doktoracie. Habilitant konsekwentnie, w ukierunkowany sposób poszerzał swój warsztat badawczy. Jest uznanym specjalistą w swojej dziedzinie, o czym świadczą m.in. prośby redakcji czasopism naukowych o recenzowanie publikacji (od 2012 r. w czasopismach naukowych krajowych i międzynarodowych wykonał 12 recenzji), a także zaproszenia do projektów naukowo-branżowych w charakterze eksperta.

Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Habilitant podejmował po uzyskaniu stopnia doktora szeroką współpracę zarówno z uczelniami zagranicznymi, jak i krajowymi, należały do nich:

- Instytut Geografii Uniwersytetu w Greifswaldzie (m.in. udział w projektach: finansowanym z Interreg South Baltic Programm "Baltic Heritage Routes". Development of Heritage Tourism Infrastructure in the South Baltic Area"; „Die touristische Aktivität von Senioren);
- MCI Management Center Innsbruck Internationale Hochschule GmbH oraz Stiebleichinger GmbH, Innsbruck (projekt obejmujący m.in. organizację praktyk zawodowych dla studentów kierunku turystyka i rekreacja w sieci hoteli Stiebleichinger w Innsbrucku oraz zajęć terenowych z turystyki specjalistycznej);
- Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie (opracowanie: Transfer wiedzy pomiędzy gospodarką turystyczną a innymi branżami);
- Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej w Szczecinie (współpraca w ramach projektu: „Nauczyciel w praktyce – pilotażowe staże dla nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego w przedsiębiorstwach”);
- Południowo-Zachodni Uniwersytet im. Neofita Rińskiego w Błagojewgradzie w Bułgarii (wymiana doświadczeń w ramach przygotowania programów kształcenia studentów kierunków gospodarka turystyczna oraz turystyka i rekreacja).

Aktywność naukową realizowaną przez dr Z. Głębińskiego na innych uczelniach oceniam wysoko. Dotychczasowe działania świadczą o umiejętności inicjowania i kontynuowania współpracy zarówno w krajowych, jak i międzynarodowych zespołach naukowych. Habilitant aktywnie uczestniczył także w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów, pełniąc różne funkcje, w latach:

- 2020 r. projekt pt. *Sprawnie dla niepełnosprawnych* finansowanym ze środków Ministerstwa Rozwoju przez Forum Turystyki Regionów. Głębiński Z. (red.) 2020. *Sprawnie*

dla niepełnosprawnych. *Vademecum obsługi turystów niepełnosprawnościami oraz osób starszych*. Forum Turystyki Regionów. Szczecin, (1-236) – funkcja redaktora naukowego i współautora publikacji oraz wykładowcy;

- 2012-2014 r. 4 *Pory Roku z NATURĄ 2000 - kampania informacyjno-edukacyjna* – projekt realizowany przez Stowarzyszenie *Człowiek, Natura, Środowisko* we współpracy z Katedrą Turystyki Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego – opracowanie założeń teoretyczno-metodycznych, kwestionariusza ankiety oraz analiza i wnioski z uzyskanych wyników, ponadto funkcja koordynatora badań terenowych prowadzonych przez 35 ankierów;
- 2008 – 2009 r. projekt *Przygoda z turystyką – doskonalenie nauczycieli w zakresie edukacji środowiskowej jako czynnika kształtowania świadomości środowiskowej i tożsamości regionalnej w województwie zachodniopomorskim* (fundusze Unii Europejskiej nr WND-POKL.09.04.00-32-14 039/08-00), realizowany przez Forum Turystyki Regionów w partnerstwie z Wydziałem Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego – funkcja koordynatora projektu, wykładowcy oraz współautora i redaktora merytorycznego wydawnictw.

Ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego oraz popularyzacji nauki

Habilitant ma bogate doświadczenie jako wykładowca akademicki, związany od 2003 r. z Uniwersytetem Szczecińskim, gdzie od 2008 r. jest zatrudniony na etacie adiunkta. Brał także udział w opracowaniu programu studiów dla kierunku turystyka i rekreacja, dostosowaniu programu do Krajowej / Polskiej Ramy Kwalifikacji i kolejnych wymogów formalnych. Od 2008 r. wypromował 16 prac magisterskich i 52 licencjackich, pełnił funkcje opiekuna koła naukowego, przewodniczącego Zespołu ds. Jakości kierunku Turystyka i Rekreacja na Wydziale Nauk o Ziemi. Ponadto opracował program kursu pilota – rezydenta. Prowadzi zajęcia w wielu formach: zarówno wykłady, ćwiczenia, seminaria, warsztaty i ćwiczenia terenowe (w tym z turystyki kwalifikowanej, pilotażu i przewodnictwa), jak i przedmioty w języku angielskim dla studentów w ramach programu Erasmus. Jest cenionym wykładowcą – dwukrotnie uzyskał tytułu „Mentor Wydziału Nauk o Ziemi” – przyznany przez studentów w konkursie na najlepszego wykładowcę.

Dr Z. Głąbiński jest zaangażowany w bardzo szeroką działalność popularyzującą naukę, zwłaszcza geografie, poprzez zajęcia w terenie dla wielu grup adresatów, jest zapraszany jako ekspert do prowadzenia wykładów popularno-naukowych, prelekcji w ramach, udziału w festiwalach nauki, programów edukacyjnych, typu: „4 Pory Roku z NATURĄ 2000 – kampania informacyjno-edukacyjna”. Bierze udział także w międzynarodowym programie *Comenius*, pełnił funkcję przewodniczącego jury oceniającego prezentacje uczniów w trakcie eliminacji regionalnych i finału ogólnopolskiego *Szkolnej Giełdy Turystycznej*. Ponadto pełnił funkcję koordynatora projektu, wykładowcy oraz współautora

i redaktora merytorycznego wydawnictw, a także prowadzącego zajęcia terenowe w projekcie „Przygoda z turystyką – doskonalenie nauczycieli w zakresie edukacji środowiskowej jako czynnika kształtowania świadomości środowiskowej i tożsamości regionalnej w województwie zachodniopomorskim” (projekt z funduszy Unii Europejskiej nr WND-POKL.09.04.00-32- 039/08-00). Realizowany przez Forum Turystyki Regionów – ogólnopolskie stowarzyszenie na rzecz rozwoju turystyki w partnerstwie z Wydziałem Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego. Jest także członkiem Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi – Oddział Zachodniopomorski.

Działalność organizacyjna obejmuje pełnienie wielu funkcji, w tym: członka Zespołu ds. kierunku Turystyka i Rekreacja na Wydziale Ekonomii, Finansów i Zarządzania US (od 2019 r.); kierownika Katedry Turystyki i Rekreacji na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego (2010-2019); członka Rady Wydziału Nauk o Ziemi US (2011-2019); Rzecznika Dyscyplinarnego ds. nauczycieli akademickich Uniwersytetu Szczecińskiego (2011-2012); organizatora wielu wydarzeń na tym Uniwersytecie. Habilitant jest zaangażowany w działalność organizacyjną także poza uczelnią, m.in. od lat działa w Zachodniopomorskiej Izbie Turystyki, a także od 2010r. jest wiceprezesem Forum Turystyki Regionów.

Dr Z. Głębiński jest osobą bardzo aktywną w zakresie współpracy z sektorem gospodarczym, bierze udział w projektach o charakterze branżowym (m.in. *Sprawnie dla niepełnosprawnych*, 2020), prowadzi wykłady na zaproszenie, warsztaty dla organizacji i przedsiębiorstw turystycznych. Jest także współautorem 4 ekspertyz wykonanych na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorstw (udział habilitanta jest szacowany od 15 do 40 %, niestety w dokumentacji nie zamieszczono oświadczeń współautorów). Udział w zespołach esperckich i konkursowych obejmuje 7 grup, związanych m.in. z: Radą ds. Kompetencji Sektora Turystyki Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie; doradztwem dla Burmistrza Karlina ds. powstania Centrum Nauki i Techniki Energia; komisją konkursową Zachodniopomorskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej „Na najlepszy produkt turystyczny – Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej”; Stałą Konferencją Współpracy o Zasadach Prowadzenia Polityki Rozwoju przy Wojewodzie Zachodniopomorskim; Komisją Egzaminacyjną Pilotów Wycieczek dla Województwa Zachodniopomorskiego (przewodniczenie pracom); Radą Ekspertów ds. turystyki Marszałka województwa zachodniopomorskiego. Dr Z. Głębiński był wielokrotnie nagradzany za działalność naukową i dydaktyczną, uzyskując:

- Indywidualną Nagrodę II stopnia Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego za osiągnięcia naukowe za rok 2014.

- Wyróżnienie Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego za działalność na rzecz rozwoju i promocji turystyki (2014)
- Indywidualną Nagrodę I stopnia Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego za osiągnięcia dydaktyczne za rok 2009.
- Srebrną Odznakę Honorową Gryfa Pomorskiego nadaną przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego (2010).

Wnioski końcowe

Podsumowując działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską dr Zbigniewa Głąbińskiego uważam, że Habilitant jest dojrzałym, aktywnym naukowcem z samodzielnym, dobrze zorganizowanym warsztatem badawczym, istotnie poszerzonym od czasu nadania stopnia doktora. Przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe w formie monografii pt. *Czynniki wpływające na aktywność turystyczną polskich seniorów w świetle opinii słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku* – zawiera oryginalne wyniki własnych badań, które wnoszą nowe treści do reprezentowanej przez Habilitanta dyscypliny naukowej. Ponadto dr Z. Głąbiński wykazał się istotną aktywnością naukową, realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w tym zagranicznej. Przedstawione osiągnięcie oraz całość dorobku naukowego, w mojej ocenie, spełniają formalne i merytoryczne wymagania określone w punktach Ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668) Art. 219. W związku z powyższym stwierdzam, iż zakres merytoryczny osiągnięcia i istotna aktywność naukowa uzasadnia nadanie dr Zbigniewowi Głąbińskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego. Jednocześnie zwracam się o dopuszczenie dr Zbigniewa Głąbińskiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Alina Zajadacz
/Alina Zajadacz/